

Gesprek rond Lichtmis

1. Voorbereiding

Een grote tafel met stoelen rond en ruimte voor rolstoelen in een rustige omgeving. Als het kan, is het fijn om een drankje aan te bieden zoals water, frisdrank, koffie of thee, ... Een koekje of praline er bij is ook altijd leuk. Dat zorgt voor extra gezelligheid.

- Een groot Mariabeeld
- Kaarsen en lucifers of led kaarsjes
- Afbeelding licht en donker
- Eventueel pen en papier voor het maken van een woordspin rond de woorden 'licht' en 'donker'
- Tablet of GSM of naamboek om naambetekeningen op te zoeken

2. Vragen en antwoorden

2.1 Wanneer wordt lichtmis gevierd?

Op 2 februari

2.2 Kennen jullie het Bijbelse verhaal achter Lichtmis?

Voorlezen van het verhaal van Maria en Jozef in de tempel

Wanneer het kindje van Maria een week oud is, noemen Maria en Jozef het Jezus. Dat is de naam die de engel gaf nog voor Hij geboren werd.

Dan gaat Maria samen met Jozef en Jezus naar de tempel in Jeruzalem om Jezus op te dragen aan God, en om een koppel jonge duiven te offeren.

In Jeruzalem woont op dat ogenblik een zekere Simeon, een rechtvaardig en gelovig man. Hij kijkt uit naar het moment dat God een betere tijd zal geven aan zijn volk. De heilige Geest is dicht bij hem en zegt: 'Je zult niet sterven voor je de Messias zult zien.'

Simeon gaat naar de tempel. Wanneer hij daar Jozef en Maria met Jezus ziet aankomen, gaat hij ernaar toe, neemt Jezus in zijn armen en looft God met de woorden: 'Laat mij nu in vrede sterven, want ik heb met mijn

eigen ogen gezien wie de mensen zal redden. Hij zal een licht zijn voor iedereen.'

Jozef en Maria zijn verbaasd over wat hij van Jezus zegt. Simeon zegent hen en zegt tegen Maria: 'Niet iedereen zal later akkoord gaan met Jezus. Hij zal mensen doen vallen maar ook veel mensen doen opstaan. En jij zult verdriet kennen dat als een zwaard door jouw hart zal gaan.'

In de tempel is ook Hanna, een profetes. Ze is al vierentachtig jaar oud. Haar man stierf toen ze zeven jaar getrouwd waren. Nu is ze altijd in de tempel. Daar dient ze God dag en nacht met vasten en bidden. Ze gaat naar Jozef, Maria en Jezus. Als ze Jezus ziet, looft ze God. En met iedereen die de bevrijding van Jeruzalem verwacht, spreekt ze over de jongen.

Wanneer Jozef en Maria gedaan hebben wat de wet van God vraagt, keren ze terug naar huis, naar Nazareth in Galilea. De jongen groeit op en wordt sterk en wijs, omdat God bij Hem is.

2.3 Wat wordt er op Lichtmis gevierd?

Het is de gewoonte dat de pastoor op 2 februari (of de eerstvolgende zondag) de pasgeboren kinderen en hun ouders uitnodigt in de kerk. Uiteraard zijn dan alle kinderen en hun ouders welkom maar meestal gaat het om kinderen die het voorbije jaar gedoopt zijn. De pastoor spreekt dan een zegen uit over deze kinderen. In sommige parochies krijgen de ouders van deze kinderen een gewijde kaars mee. Deze kaars betekent dat Jezus voor de kinderen Licht zal zijn. (Janssen, K., Een jaar vol kleuren, 2001)

2.3 Hoe vierden jullie vroeger Maria Lichtmis?

- kaarsen
- pannenkoeken,
- pas gedoopten mee naar de mis
- ...

2.4 Kennen jullie spreken en hun betekenis over Lichtmis?

- Lichtmis donker, de boer een jonker

Lichtmis donker, met regen en slijk, maakt de boeren rijk

- Met Lichtmis triestig weer is goed voor boer en heer

Nat weer omstreeks Lichtmis is goed voor het land

- Op Lichtmis is er geen vrouwken zo arm, of zij maakt haar panneken warm

Duidt op het oude volksgebruik, vooral in Zuid-Nederland, om op 2 februari pannenkoeken te bakken.

3. Doe opdracht

3.1 associatie licht en donker of woordspin

We verkennen de woorden 'licht' en 'donker'.

De deelnemers mogen verwoorden welke associaties ze maken met de woorden 'licht' en 'donker'

Wie dit wenst kan dit ook neerschrijven in een soort woordspin.

LICHT	DONKER
Energie	Stil
Zorgeloos	Angst
Zon	Verdriet
Stralen	Nacht
Warm	Koud
Geel	Zwart
Blij	Verdriet
...	...

3.2 Naambetekenis

Op Maria Lichtmis wordt Jezus voorgesteld aan de wereld. Een baby wordt voorgesteld aan de wereld via het geboortekaartje met daarop zijn of haar naam. Laten we onze naam eens van naderbij bekijken, wat betekent onze naam.

4. Muziek en poëzie

4.1 Lied: Dat het licht in ons mag blijven branden (via Youtube)

Dat het licht in ons mag blijven branden
 Dat het licht in ons mag blijven branden,
 't laaiend vuur, het dove niet.
 God draagt ieder mensenkind op handen,
 looft zijn Naam met een vreugdelied.
 Kinderen op aarde,
 geliefden van de Heer,
 treedt zijn woning binnen,
 brengt Hem lof en eer.
 Gij die klein en arm zijt,
 deemoedig en oprecht,
 God heeft u zijn vrede
 eeuwig toegezegd.

4.2 Poëzie

Als alles donker is om je heen,
als je geen hand voor ogen ziet,
weet dan dat er een helder licht
zal gaan schijnen,
dat jou weer zicht en leven biedt.
Want er is een kind geboren,
een zoon, die licht brengt in je leven.
Hij draagt mooie namen, en weet je,
die heeft Hij niet voor niets gekregen!
Wijze raadgever, sterke God,
maar ook Vader, dat is zijn naam.
Hij komt voor altijd vrede brengen,
omdat Ik jou niet in de kou laat staan.

naar Jes. 9 : 1

Het volk dat nu in het donker leeft, zal een stralend licht zien. Een helder licht zal schijnen. in het land waar het nu nog donker is.

en naar Jesaja 9 : 5 – 6a

Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven; de heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal Hij dragen: Wonderbare raadsman, Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst. Groot is zijn heerschappij, aan de vrede zal geen einde komen.

Waar ik ook loop
in de schaduw
in het donker
in de schemering
of in het licht
Er is altijd de hoop
te leven in Zijn zicht.

- Leo Heuvelman

Mattheus 28:20

*En zie, Ik ben met u al de dagen,
tot de voleinding van de wereld.*

Amen.

5. Licht in de kunst

<https://www.pastoralezorg.be/>

Kunst 1 (1447)

0914. Lucas 02.22-40 Die Taufe des Knechts des Herrn in sengel
1447, Scepton Locher, panel
Dresden, Dürer, Historisches Landesmuseum

Uitleg kunst 1

Stephan Lochner heeft niet het moment afgebeeld waarop de oude Simeon Jezus in ontvangst neemt. Dit is een illustratie bij (Lukas 02,22-24). *'Toen de tijd aanbrak, waarop zij volgens de Wet van Mozes gereinigd moesten worden, brachten zij het kind naar Jeruzalem om het aan de Heer op te dragen, volgens het voorschrift van de Wet des Heren: 'Elke eerstgeborene van het mannelijk geslacht moet aan de Heer worden toegeheiligd', en om volgens de bepaling van de Wet des Heren een offer te brengen, namelijk een koppel tortels of twee jonge duiven'*

De hogepriester, afgebeeld met bisschoppelijke mijter, heeft namens God het kind Jezus aangenomen; de moeder, Maria, biedt twee duifjes aan. Prachtig is hoe het blauw van Maria's kleding rijmt op dat van de hogepriester. Het Jezuskind steekt helder af tegen het blauw van de voering in de priesterlijke mantel. Zo kunnen we zien dat het weliswaar aan de handen van de priester is toevertrouwd, maar nog altijd het hemelse blauw van zijn moeder om zich heen heeft.

Maria en de hogepriester staan voor het altaar. Op de retabel zien we een afbeelding van Mozes met de twee stenen tafelen in de hand, waarop de Tien Woorden (Geboden) staan gegrift, samenvatting van Gods Wet. Het is precies krachtens die Wet dat het kind naar hier is gebracht om het aan God op te dragen. Op het voetstuk van het altaar een afbeelding van Abraham die op het punt staat zijn zoon Isaak te offeren. Een prachtige vondst. Zoals Abraham destijds zijn enige zoon aan God moest afstaan, zodat God met de jongen een eigen verbond zou kunnen sluiten, zo moet Maria nu hetzelfde doen met Jezus. De jongen behoort niet haar toe, maar God. De hogepriester is zijn vertegenwoordiger (letterlijk) op aarde.

Boven in de afbeelding heeft Lochner het mysterie van Gods aanwezigheid zichtbaar gemaakt. Vanuit zijn hemel, aangeduid door engeltjes en een gouden wolkenrand, zegt God met welgevallen het gebeuren op aarde. De (eigenlijk onzichtbare) gouden gloed van de hemel wordt op aarde zichtbaar voortgezet in het goud van het altaar. Hetzelfde kan gezegd worden van de engelen: hun eigenlijk onzichtbare aanwezigheid wordt op aarde zichtbaar gemaakt door hun

beeldjes op het altaar. Prachtig hoe de levende engelen een gordijn ophouden als afscheiding tussen het hemelse mysterie en wat er op aarde geschiedt. Lochner laat duidelijk uitkomen dat dit een vrouwengebeurtenis is. Achter Maria een man die geld uit zijn beurs haalt. Is dat Jozef die betaalt voor de twee duifjes die geofferd moeten worden? Zijn baard en grijze haren duiden op ouderdom, maar er gaat een jonge uitstraling van hem uit.

De tekst op het papier dat de man rechts op de afbeelding vasthoudt, is behalve het woord 'Maria' niet te lezen. Is die man Simeon? En die vrouw boven Jozef - in dezelfde hemelsblauwe kleuren als Maria: is dat de bejaarde profetes Hanna?

In de middeleeuwse liturgie werd Maria's tempelgang uitgebeeld met een processie waarin kaarsen werden megedragen. Vandaar de benaming voor dit feest: Maria Lichtmis. Daarop duiden de kinderen met hun kaarsen op de voorgrond.

Heel subtiel heeft Lochner op de tegelvloer van de tempel korenaren en groene blaadjes weergegeven. Verwijzen de afgevallen groene bladeren naar Jezus' lijden en dood? Tijdens zijn kruisweg zegt Hij immers tegen de vrouwen van Jeruzalem (hier op de afbeelding zo nadrukkelijk aanwezig!): "Als dit al gebeurt met het groene hout..." (Lukas 23,31). Het zijn hulstblaadjes: die blijven eeuwig groen en verwijzen aldus naar het eeuwig leven.

- [Guido Da Siena - Opdracht van de Heer in de tempel](#)

Uitleg kunst 2

Op 2 februari, Lichtmis, vieren we het feest van de *Opdracht van de Heer in de tempel*.

Zoals elk joods jongetje wordt ook Jezus toegewijd aan God.

In het oude Israël mochten vrouwen een tijdje na hun zwangerschap niet deelnemen aan het openbare leven. Volgens de joodse wet ([Leviticus 12](#)) moest de moeder zich laten reinigen in de tempel. Om zich te zuiveren, konden de jonge ouders een duif en een ram offeren. Voor armen volstonden twee duiven. Bij de geboorte van een meisje was dat na 80 dagen. Beviel de moeder van een jongen, dan gebeurde de reiniging na 40 dagen. Zo dus ook na de geboorte van Jezus.

Simeon en Hanna wachten Jezus op in de tempel. De evangelist Lucas schetst hen als vertegenwoordigers van het Oude Verbond die hun vertrouwen in God bewaard hebben.

Simeon had van de heilige Geest de belofte ontvangen dat hij niet zou sterven vooraleer hij de Messias had gezien.

Nu neemt hij de baby in zijn armen en jubelt van vreugde:

Nu laat u, Heer, uw dienaar in vrede heengaan, zoals u hebt beloofd. Want met eigen ogen heb ik de redding gezien die u bewerkt hebt ten overstaan van alle volken: een licht dat geopenbaard wordt aan de heidenen en dat tot eer strekt van Israël, uw volk. ([Lc 2,29-32](#))

6 afsluitend lichtritueel

Als afsluiter steken we een kaarsje aan. Het licht van Jezus brandt ook in ons hart.

Voor wie of voor wat wil je een lichtje aansteken?

Wie heeft ons moed gegeven?

Wie wensen we goede moed?

6.1 Hoe heb je dit moment van samenzijn ervaren?